

Satiksmes ministrija

Par Satiksmes ministrijas priekšlikumiem NEKP pārskatam transporta sektorā

2023. gada 13. jūlijā

Satiksmes ministrija

Virsmērķis

Identificēt un ieviest uz rezultātu vērstus pasākumus ambiciozo transporta piesārņojuma mazināšanas mērķu sasniegšanai.

Pasākumi ieviešami mijiedarbībā un veicinot savstarpēju papildināmību starp nacionālā un ES līmeņa plāniem, jo īpaši attiecībā uz:

- **Infrastrukturā attīstību**
- **Transporta sistēmas lietotājiem un to paradumu izmaiņām**
- Ilgtspējīgas attīstības politikas iniciatīvām, t.sk. reģionālā un pašvaldību līmenī
- Enerģētikas, t.sk. degvielu politiku
- Fiskālo politiku

Satiksmes ministrija

Rīcības virzienu izstrādē iesaistītie partneri

- ✓ **Nacionālā līmeņa politikas veidotāji** (SM, KEM, EM, VARAM, FM)
- ✓ **Reģionālā līmeņa politikas veidotāji un īstenotāji** (LPS, LLPA, Rīgas metropole, Rīgas dome)
- ✓ **Uzņēmēju un nozaru organizācijas** (LTRK, LDDK, Ārvalstu investoru padome, Vēja enerģētikas asociācija, Ūdeņraža asociācija, Biodegvielu un bioenerģijas asociācija, Biogāzes asociācija, Latvijas Auto, Auto Asociācija, Transportlīdzekļu tirgotāju asociācija, Aviācijas Asociācija, Stivdorkompāniju asociācija, Degvielas tirgotāju asociācija, Lauksaimniecības organizāciju sadarbības padome, Finanšu nozares asociācija)
- ✓ **Sabiedrības interešu grupu organizācijas** (Pilsēta cilvēkiem, Zaļā brīvība, Mobilitātes asociācija, Riteņbraucēju apvienība, Bezizmešu mobilitātes atbalsta asociācija)
- ✓ **Pētniecības institūcijas** (RTU, Fizikālās enerģētikas institūts)
- ✓ **Citas ieinteresētās puses** (BVKB, Sadales tīkls, Latvenergo, Gaso, CSDD)

Satiksmes ministrija

Šodienas sanāksmes mērķis

- Iepazīstināt darba grupas dalībniekus ar plānotajiem prioritārajiem virzieniem un aktivitātēm NEKP atjaunošanai transporta jomā
- Informēt par turpmākajiem soļiem
- Uzklusīt un pārrunāt dalībnieku viedokļus un priekšlikumus, t.sk. par sadarbības formāta turpināšanu

Satiksmes ministrija

3+1* galvenie rīcības virzieni

Sabiedriskā
transporta
zaļināšana

- Mērķis: veicināt pāreju uz videi un lietotājam draudzīgu sabiedrisko transportu

Pilsētvides
mobilitātes
veicināšana

- Mērķis: ieviest videi draudzīgu mobilitātes risinājumu izmantošanu stimulojošu ietvaru

Autoparka
zaļināšana

- Mērķis: veicināt pāreju uz videi draudzīgu automašīnu izmantošanu

Informēšana un izglītošana par ilgtspējīgas mobilitātes ieguvumiem, iespējām un pieejamiem atbalsta mehānismiem

* Šīs sanāksmes kontekstā nav iekļauta informācija par krasta elektroapgādes sistēmu izveidi, uz zaļināšanu vēršiem pasākumiem ostās, kā arī ilgtspējīgas aviācijas degvielas mērķu sasniegšanu saskaņā ar ES regulu prasībām

Satiksmes ministrija

Sabiedriskā transporta zaļināšana

Mērķis: veicināt pāreju uz videi un lietotājam draudzīgu sabiedrisko transportu

Virzāmie pasākumi

➤ **Bezemisiju/zemu emisiju autoparka veicināšana**

- Autobusu parka atjaunošana
- Taksometru pāreja uz bezemisiju

➤ **Uzlādes infrastruktūras izveide**

➤ **Dzelzceļa attīstība**

- Ritošā sastāva nomaīga
- Dzelzceļa tīkla elektrifikācija
- Vilcienu kustības ātruma palielināšana
- Rīgas dzelzceļa pasažieru stacijas izveide par centrālo multimodālo transporta mezglu

➤ **Sabiedriskā transporta sistēmas optimizācija**

- Maršrutu turpmāka pilnveide, veicinot multimodalitāti ar prioritāti dzelzceļa izmantošanai
- Pierīgas sliežu transporta un autobusu maršrutu tīkla paplašināšana uz vietām, kur nav pieejams dzelzceļš
- Mobilitātes punktu izveide
- Sab. transporta prioritizēšana infrastruktūrā (saīsinot laiku ceļā)
- Vienotas elektroniskās sistēmas izveide sab. transporta biješu iegādei

➤ **Subsidēts sab. transports pēc pieprasījuma attālāko reģionu iedzīvotājiem** (Kontekstā ar Sociālo klimata fondu)

Nepieciešamā finansējuma sākotnējās aplēses

Uz šo brīdi aplēstās nepieciešamās investīcijas **pārsniedz 10 mljrd. EUR**, t.sk.

- Rīgas metropoles zaļināšanas projektu kopējās aplēses –pārsniedz 5,5 mljrd. EUR, no tiem pieejami ~ 295 milj. EUR (ANM)
- Lielo sabiedriskā transporta parku atjaunošana - vairāk nekā 500 milj. EUR, t.sk. 100% parka atjaunošanai Rīgā vairāk nekā 200 milj., kā arī ~ 200 milj. troļejbusu un tramvaju parka atjaunošanai. Pieejami ~ 50 milj. EUR (KF)
- Dzelzceļa tīkla elektrifikācija ~3 mljrd. EUR, no tiem pieejami ~265 milj. EUR (KF), ~ 73 milj. EUR (ANM) + 20 milj. EUR (KF)
- Dzelzceļa ritošā sastāva nomaīga un jauna iegāde, t.sk. Rail Baltica – ~800 milj., no tiem pieejami ~ 95 milj. EUR (ANM + KF)
- Vilcienu ātruma palielināšana – četru prioritāro posmu uzlabojumiem pieejami ~ 50 milj. EUR (KF)
- Mobilitātes punktu izveidei pieejami ~ 90 milj. EUR (ANM)

Pilsētvides mobilitātes veicināšana*

Satiksmes ministrija

Mērķis: ieviest videi draudzīgu mobilitātes risinājumu izmantošanu stimulējošu ietvaru

Virzāmie pasākumi

➤ Zemo emisiju zonu ieviešana

- Teritorijās ar vairāk nekā 50 000 iedzīvotāju
- Iebraukšanas ierobežojumu ieviešana

➤ Auto koplietošanas un mobilitātes kā pakalpojuma veicināšana

- Koplietošanu (*car sharing*) un kopbraukšanas (*car pooling*) veicinošu saistošo noteikumu izstrāde

➤ “Zaļās” auto nomas popularizēšana

➤ Veloinfrastruktūras attīstības turpināšana

- Jaunu reģionālu veloceļu un Rīgas/Pierīgas savienojuma plānošana, kā arī integrēšana esošajos velomaršrutos (EuroVelo)
- Velo novietošanas uzlabojumi primāri Rīgas centrā un apkaimēs, t.sk. pie publiskām ēkām (nepieciešama arī nac. un pašvaldības līmeņu normatīvu pilnveide)
- Mikromobilitātes infrastruktūras maršrutu attīstība

➤ Sadarbības veidošana ar darba devējiem, veicinot ilgtspējīgu darbinieku mobilitāti

➤ Pilsētvides satiksmes plūsmu optimizācija

- Luksoforu darbības pielāgošana sabiedriskā transporta prioritizēšanai
- Satiksmes mierināšanas pasākumu ieviešana Rīgas centrā un apkaimēs
- Tranzīta koridoru satiksmes plūsmu novirzīšana no dzīvojamām teritorijām
- Vadlīniju izstrāde satiksmes organizēšanai dzīvojamās zonās
- Satiksmes drošības uzlabošanas pasākumu ieviešana ar prioritāti – mazaizsargātākie satiksmes dalībnieki
- ? Diskutējams jautājums: Normatīvajā regulējumā definēt attālumu, piemēram, 10 km, kādā ir jābūt sasniedzamiem pamata pakalpojumiem ar mērķi mazināt «lieku» pārvietošanos

Nepieciešamā un pieejamā finansējuma sākotnējās aplēses

Uz šo brīdi aplēstās nepieciešamās investīcijas pārsniedz 1 mljrd. EUR, t.sk.

- 270+ milj. EUR mikromobilitātes infrastruktūras attīstībai vairāk nekā 100 maršrutos, no tiem pieejami 10% (26 milj. EUR no ANM))
- 650 milj. EUR tranzīta koridoru novirzīšanai, no kuriem pieejami 335 milj. EUR (KF)

* Pasākumi skatāmi kontekstā ar pašvaldību ilgtermiņa mērķiem un teritorijas plānošanas dokumentiem

Satiksmes ministrija

Autoparka zaļināšana

Mērķis: veicināt pāreju uz videi draudzīgu automašīnu izmantošanu

Virzāmie pasākumi*

➤ Autoparka atjaunošanu veicinoši pasākumi

- Publiskā sektora autoparka zaļināšana, t.sk. komunālo dienestu/operatīvo dienestu transportlīdzekļu virzība uz nulles emisijām (kur pieejami tirgū par samērīgu cenu)
- Smagā transporta zaļināšanas programma (vērtējot sektora attīstību, prognozes un nepieciešamo atbalstu, t.sk., nodokļu politikā)
- Veco transportlīdzekļu norakstīšanas motivēšana, t.sk. saistot ar draudzīgāku alternatīvu izvēli
- Transportlīdzekļu kontroles pilnveidošana (atbalsts zaļajiem t.-līdzekļiem)

➤ Autotransporta uzlādes un infrastruktūras attīstība

- Mazas un lielas noslodzes elektrisko transportlīdzekļu uzlādes infrastruktūras tīklu izveide atbilstoši Alternatīvo degvielu infrastruktūras regulas prasībām
- Likumdošanas pilnveide, veicinot uzlādes infrastruktūras izveidošanu, piem., pie daudzīvokļu ēkām - papildus tam, ko šobrīd paredz ES regulējums
- Ūdeņraža uzpildes infrastruktūras tīkla izveide atbilstoši Alternatīvo degvielu infrastruktūras prasībām

Iespējamie atbalsta mehānismi**

➤ Atbalsta programmas

- Iedzīvotājiem, kas mājās lādējot mājās ar ETL nodrošina duālo enerģijas iespēju
- Uzņēmumiem ETL iegādei, kā arī par uzlādi atvieglojot izdevumu norakstīšanu darba vajadzībām (t.a. izmaiņām saņemts FM atbalsts)
- Elektrisko velosipēdu iegādei
- Mazjaudas uzlādes staciju izbūvei pie daudzdzīvokļu namiem un stāvvietās
- Izvērtēt pamatojumu citu alternatīvo degvielu (ne elektro) auto iegādes/lietošanas atbalstam
- Kopā ar komercbankām izvērtēt nosacījumus finansējuma saņemšanai maz/lietotu bez/mazemisiju t.-līdz. iegādei

➤ Nodokļu politikas stimuli***

- Izmaiņas akcīzes nodokļi, kā arī CO2 emisijām proporcionāls [transportlīdzekļa nodoklis](#)
- Importēto t.-līdz. [reģistrācijas nodokļa](#) ieviešana atbilstoši emisiju klasēm

* Pasākumi ir skatāmi kontekstā ar KEM enerģētikas pasākumiem, kas attiecas uz transporta sektoru

** KEM pārraudzībā esošie instrumenti - Modernizācijas fonds, Sociālais klimata fonds, Klimata pārmaiņu finanšu instruments u.c.

*** Potenciālie virzieni, ņemot vērā IMDG 02.03.2023 sēdē diskutēto

Satiksmes ministrija

Nākamie soļi saskaņā ar KEM plānu

Satiksmes ministrija

Paldies!